

GOGA

Lučka Zorko

Senčne ure

13	vrvohodec
15	spomin na pozabljeno morje
17	leopard
21	ptice
25	naša deca deca sunca
27	v kotlu jutra
29	točno ob treh
31	najina kroga
33	v glandali
35	zadnji kos poletja
37	tako ti reče
41	kraljica, koliko je ura
45	izgubljena bitka
47	čajanka
49	bang bang
51	zobje
53	* * *
55	kral falij
57	* * *
59	paglavci
61	obisk v muzeju
63	osvobodi me
65	une pa uni
67	hoja po vodi
69	kamnita zgodba
73	svetišče
75	sončece
77	spremeni me
79	dvoftiči
81	kaj je gora
83	pot na goro
85	hodci

87	zunaj tega sveta
89	izgubljenost
91	mrtvi vitez
95	odplutje
97	* * *
99	svetloba z zahoda
101	razvijanje darila
103	usoda vrtnic
105	od cveta do cveta
107	liki
109	Liger Tretji
111	leopardova senca
113	ribice
115	premica
117	gobe
119	južni otok
121	dediščina
123	kdo bo zgrabil tla
125	samo stojnost
127	spomin
129	poredno oko
131	krogla
133	zlatovranka
135	* * *
137	potopljeno kraljestvo
139	raj
141	Ariel
143	vedeti o nitki
147	tam spodaj
149	* * *
151	senčne ure

*Če jih ne bodo sneli oni
pa jih bomo sneli sami
saj so lahke v njih je ostalo
le še za trohico časa*

*Pesem je, ko lahko končno razmišljaš o problemu časa
tako, da preprosto iztrgaš goltanec prostoru in mu ga vrneš,
ko najdeš novo uganko, ter vse skupaj še kar naprej deluje,
kot da se na nivoju goltanca ni dogodilo prav nič.*

*Hkrati pa je odgovornost, da prostor ohraniš neoskrunjen
samega sebe in ne posegaš v čas, ki si ga pravkar zaužil,
pač pa pustiš, da zdrsne skozi kot svilnata nitka, ki te bo
spremenila za vselej, to je prava zagonetka, ta pesem, res.*

Nad vsemi temi
našpičenimi stolpniciami
(njihove strehe so ostre kot britev)
(na vrhu kakšne kovinski križ)
je speljana tanka nitka
ki oscilira
ko tako hodiš po njej

Če imaš res dobro oko
(to oko mora biti kovinsko)
(meseno oko ima prešibke leče)
potem vidiš
da je nitka v resnici
dvojna vijačnica
(na strehe je navita z zanko)

in med hojo
se ne smeš ustaviti
tudi počivati moraš v gibanju
saj se drugače zgodi
da se skupaj z njo potopiš
globoko v nebo
ki se suka
pod tabo
(in je blazno kot morje)

spomin na pozabljeno morje

Sredi ničesar je bil bivak.
Ne vem, ali je bil tam tudi travnik
ali gozd ali plato. Gora, morda, v daljavi.
Nisva videla. Okna so bila umazana.
In midva, dva, vsak s svojimi polkni vek.

Kako sva si želela iti na morje.
Nenehno sva pakirala kovčke!
Toda ta čas ni prišel nikoli.
Nikoli se nisva odpravila, preveč je bilo
za postoriti, za odživeti.

Bivak in midva, dva, vsak s svojo knjigo.
Sva obračala prazne strani, nekaj sva pisala,
večino izpuščala, ni bilo vredno besed.
Bivak se je majal v nevihtah.
Tonil v poplavih.
Trepetal v žledu.

Morje se je začelo dvigati in zalivati okna.
Vsak s svojo knjigo sva tiho čakala sodni dan.
Dokler nisva nekega dne stopila na prosto.
Bilo je prazno belo polje, ki ga seka cesta.

Kako sva si želela iti na morje.
Vsak v svojo smer sva krenila, da ga poiščeva.
Da se nama ne izmuzne.

Minilo je tisoč let, ali vsaj mnogo.
Srečala sva se na praznem belem polju,
ki ga seka cesta.

Dolga, vetrovna pot je bila,
sva se nasmehnila, blago,
loputala sva z vekami in čudna slutnja
nama je sedla na rame in sva si rekla:
Je bil tu enkrat neki bivak? Z umazanimi okni?
Je bilo tu enkrat neko morje?

Skomignila sva.
Morje je privid. Morje je slan privid.
A gora, gora je bila zagotovo.
In res je bil tam špik nad belim poljem –
bržčas konica knjižne strani?

Dolga pot je bila, prijatelj, dolga, vetrovna.
Rokovala sva se in ga šla iskat,
vsak v nasprotno smer kot prej.
To presneto morje.

Težka šapa pade nate v topli poletni noči.
To je leopardova šapa.
Veš, da leopardi ne živijo tod.
A to je leopardova šapa. Ni dvoma.
To je leopardji pogled, kar te je
doletelo, saj se reči nočejo pravilno
napovedati. Reči doletijo.

Šapa je velika, kosmata, težka.
Braniš se, kričiš, vpiješ na pomoč,
tvoje živalice so poniknile med drevesa,
tvoja bramba tiči v grmu in trepeti.
Tebe pa tepe šapa leoparda
in nivo življenja v tebi strmo pada.

Praskaš, se otepaš, mečeš na tla,
na nož, ki ga skrivaš v žepu za primer napada,
si v paniki popolnoma pozabil.
Kaj pa naj, kaj pa naj nekdo kot ti in jaz
proti šapi leoparda?

Zdaj, zdaj! skoči na rešilni vlak, ki pelje mimo –
le kako si lahko spregledal tire?
Skoči, hop, hop, hitro, zadnje moči,
in potem: sedé v vagonu, krvaveč iz rane,
se ogrneš v leopardjo kožo
in zaspiš.

Globoko v savani odpreš mačje oči.
Silhete na obzorju te delajo lačnega.
Nepotešeno zdrsneš z vlaka, v horizont.
Treba je zaceliti rano. Tvoja šapa
je težka.

Ne vem, ali je šlo za tako krhek zvok, da so ga moja ušesa komaj oplazila, ali je bil tako vseobsegajoč, da se je zlil z bitjem moje votline-telesa. Slišala sem že uharico, ki je v noči, tej temni imitaciji svetlobe, šušteče prekinila molk sveta, slišalo se je, kot bi nekdo steval prt. Slišala sem že golobe, galebe, male ftiče, štrka, kačjega pastirja, velerilca – tega impro kolibrija –, ah ne, tisto je nekaj med čmrljem in vilo.

Toda to je bilo nekakšno trepetanje, drhtenje peruti, brenčanje brez zvoka, naglo udarjanje kril ob tla, da se je zrak potresal. V sobi je v svojem spokoju dete nihalo svoj spanec in jaz sem mislila, da so nas napadle kobilice, avgustovska noč, vse to, vse je mogoče. Bila je črna kmica, ki je nisem z ničimer mogla prekiniti, toda bilo je vendarle treba zgrabiti tiste insekte ali šišmiše ali karkoli pernatega ali ogabno hitinastega se je že zvleklo v kamrico, ki je prej prazna silila zrak v odprto okno in nazaj, da se je v votlino lahko zalezla. Priказen.

Planila sem, bojevnica, nanjo, kajti samo ena je bitka na noč, v katero si pripravljen in zmožen stopiti. Kmalu sem stiskala k tlom veliko pernato telo, ki se je malo upiralo, a kot bi želelo poraz, se je kmalu umirilo, dihalo hitro kot dojenček, miš ali najbrž, ne vem, nekaj, kar ni od tu. Svojevrstno ogabno je stiskati k tlom kosmate peruti in hkrati žutiti obliko telesa, kot bi lastno telo stiskalo k tlom samo sebe.

*Kaj se je zgodilo potem --- se je pesem nekako ukrivila,
prelomila, ni hotela povedati, ampak temeljno vprašanje,
kaj sem stisnila k tlom in je imelo teŕlo, ki mi je bilo tako
blizu in hkrati tako daleč, ki je prhutalo, ki se je predalo,
kot bi me s tem razoroŕilo – tja čas ni segel in zato tega ne
bo povedala pesem, saj je šlo za proces, ki presega ---*

povedal bo on sam ---

*pesem ne more prinesiti resnice, resnico lahko prenašajo
samo*

Ptiči.

Škrjanček se sprehaja po komodi,
čiv-čiv-čiv.

Smo že pobili vse ptice, ki so nam jih prerokovali?

Lastovka ščegeta mojo malo hišo
pod žlebom.
Golobi so posrali balkon moje sestre, naučili leteti zarod,
eno od jajc krasi njihovo mizo, čiv-čiv-čiv,

kukavica naznanja gozd,
hrbtišča ur se praskajo po stenah, ku-ku,
ku-ku, ku-ku.

Smo že pobili vse ptice, katerih trupla so naznanili modri?

Labodje vrste so kepice smetane na moji reki,
galebi so zagrnili morje,

vrabci, sivi in premraženi, pozimi kradejo semena
siničkam, ki debele in olesenele hodijo
cici-fuj v moje sanje krasit odrevenelo srce –

smo res pobili vse ptice?

Vrane in kouvrani v parku kradejo racam njihove mladiče,
sove naznanjajo mišje smrti
in čuk se je oženil tralala,

kanje kakor totemi posedajo na cestnih znakih,
vrbov kovaček cinglja kakor majhna budilka,
kobilar se cepi na dvoje, troje zelenih ladjic,

kolibri v mojih ušesih posluša cveteti pesmi:
Black bird fly!

Kos kosi, kos kosi, kos kosi,
pleši, pleši, črni kos,

in sprehajalec ptic naznani – prvič sem videl
ob reki vodomca,
spremenil se je v ptico vseh ptic in čivknil:

Pobili bomo vse pesmi,
da bodo ptice končno
svobodno letele nebo,
čiv-čiv, ku-ku, čiv-čiv –

Ni bilo dvoma, v naši mali kamri smo gostili angela. Če bi bili zastavljali vprašanja, bi nam lahko še nakopal težave z bogom, in tega si nismo drznili tvegati.

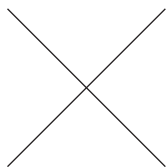
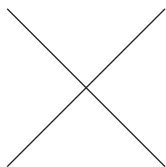
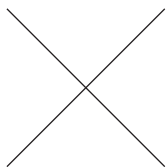
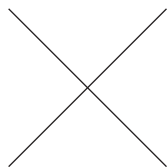
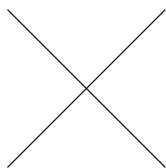
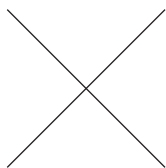
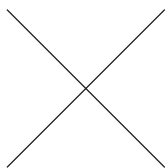
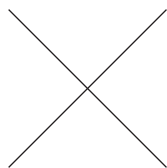
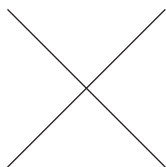
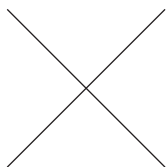
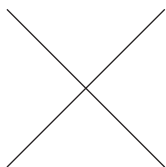
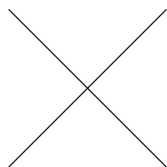
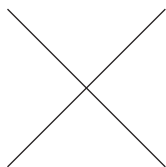
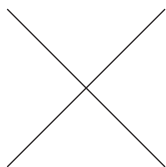
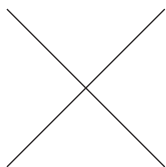
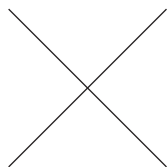
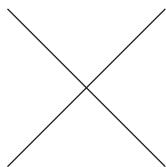
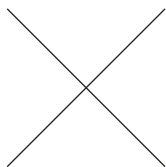
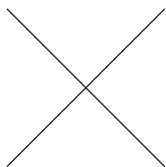
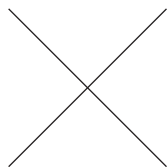
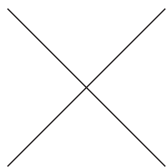
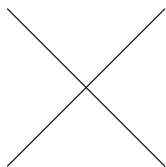
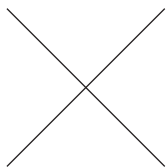
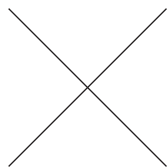
Kot bi imeli v kletki Ftiča sokola, ki ima privilegij do svobode in kletke obenem, smo mu kamro prepustili za njegovo vzvišeno bivanje. Tu in tam smo skozi ključavnice preverili, ali ga še imamo, in da, po navadi je stal pri oknu in čakal, da se poda na službeno dolžnost.

Toda vsak dan se je vračal. Ni si želel prestopiti praga naše kamre, ni nas klical, je pa čakal, kajti nihče ni brez razloga v nobeni kamri, iz katere sme oditi domov.

Smo pa bili vedno bliže mi. Terjali smo od njega, kar pač terja človek, ki je nekomu odstopil svoj prostor in čas. Terjali smo stik, odgovore, razloge, saj brez razloga pač ne prejmeš angelov na svoj naslov.

Preden smo si drznili zahtevati odkrito igro, se je zgodilo mnogo stvari, morje se je zamaknilo čez svoje obale in nam riasulo školjke v našo malo hišo, nebo se je (najbrž nenaključno, saj je angel moral nekaj prinesiti s sabo) razcepilo na dvoje, troje zelenih ladij,

dolgo smo odlagali, odlašali, se ustavljali in obračali pred durmi; tisti, ki so ga pozvali, da govori, in tisti, ki so ga prevajali, saj je bila njegova govorica pol ptičje in pol božje narave –
tisti so bili naša deca.

naša deca deca sunca

Gojno vö obrnjeno,
kak rokajca.
Kama, kama je
sunce spadnolo?
Na pod je spadnolo,
pa se razsipalo.
Što de tou pobero zaj?
Naša deca,
ka na cejlon milon svejti
nemajo drüjgoga dela,
kak gor brati to, ka je
nan doj spadnolo –
pa mamo prešibke rbte,
prste skišnjene,
ka droubno nanč nemremo prijeti,
pa slabe očij, ka se nan zdi,
kak da se tou na podi svetlika
samo tisto nika
v komni.
Naša deca,
mi mislimo, ka so oni kak mi,
ali oni so niže, oni lejko klečijo pa vidijo
saki
mali
žarek
sunca,
ka se je zatepo med to
blato, med komne, med travo,
med zemlo, med praj.

Njin je tou, ka se svejti, svejto
pa ščejo meti, ščejo prijeti, viditi, nesti,
kak male srake,
svejt se svejti kak njihove oči,
sunca je puno
seposedi
po podi
pa poberajo,
poberajo,
majo radi, dejvlejo v kištice, dragocejno.
Zberajo žarke, deca.
Oni so nej mi, oni so deca sunca, oni so
pobiralci bleščic, okouli njih sijaj,
sijaj sončece,
o, sonce rumeno.

v kotlu jutra

Stal si v kotlu jutra
blok za tabo nama je zastiral sonce ki je grozilo
da naju potegne dol v višino
ti se tega ne spomniš
v tvoji roki sendvič s prekajeno tujo ribo
ki je meni ki imam rada toploto
smrdela po polarnem mrazu
v obeh so se tistega jutra iz iker valili ftiči
imela sva jih na dlani
nisem slišala črk ki so ti popadale med prsti
nisem zaznala sonce je bilo zastrto
in moje oko ima prešibke leče
nisem vedela da lahko gledam
tudi s ftiči
in da so roke ki so mi odpadle nekje na poti
tako dolge kot lovke meduze
da bi segla v nebo in nama izpulila sonce
in bi ga skupaj jedla in bi sijala
v kotlu jutra
imela sva jih na dlani in potem sva šla
vsaksebi črke so še zmerom po tleh a z leti
se porazgubijo in iz njih lahko sestavimo samo še
medmete
ti postanejo glasovi naših živalic
ki bodo naselile razrušeno svetišče

točno ob treh

Točno ob treh potrka na dveri.
Mirno se ti preлива ob nogah.
Boža tvoje tačke, ščegeta. Zre.

Pretegneš se, odpreš dveri
in razprostreš globino papirja,
da morje pronicne, pljuskne.
Zavedaš se teže te ogromne
žive mase, ki bi govorila.

Čakaj, rečeš morju, počakaj.
Ponižno odideš iz otroške sobe –
pssst, tukaj spi dete, mu rečeš, morju,
in to je sveto kot ti.
Pa tudi nočem, da se igra z morjem
tako veliko bitje.
Bi te mar polilo,
posrkalo bi te vase po slamici,
te smeje obrnilo, iztreslo tvojo globino
in naju ne bi več nič ostalo,
da bi skupaj pela.

Barčica po morju plava –
na koncu bi tvojo razsežnost pobrisala
s krpo,
v strahu bi se umaknilo molčat na varno,
prežat do naslednje tretje ure,
ko bi znova potrkalo na dveri,
tokrat še malo bolj molčeče, malo globlje,
malo temnejše
morje.

najina kroga

Najina kroga. Se stikata po robovih.
Trčita tu in tam, da zabliska.
In zagrmi.
Toda kroga se le rahlo zatreseta
in znova obmirujeta.
Včasih se oddaljita, se občudujeta
od daleč.
Včasih si hočeva kroge prerezati.
Predvsem, kadar tretja oseba
pomenljivo zaniha membrano
kroga drugega ali vstopi za bežen hip;
takrat jo želiva prepričati,
da bi tretja oseba iztekla ven.
Včasih se kroga spneta
drug v drugega, spolzita si v ploščino.
Kroga vibrirata v drugi osebi,
se razpihneta v volumen,
se zgoraj nekoliko razpreta
in postaneta vsa rdeča, prekrvavljeno
črpata tekočine drug drugega
in se naposled znova razmakneta.
Najina kroga. Se stikata po robovih.
In kadar kdo od naju odmre,
morda za kak hip ali za zmerom.
Takrat en krog použije krog drugega,
ki v njem začne dihati zanj
kot majcena bela pljuča.

Tam si stal, v glandali, sonce je bilo podvojeno
in vsak od naju si je lastil enega.
Glandalo je bilo eno, podobi pa dve,
šuma okoli je čivketala od osuplosti nad sabo,
pela je in nihala in se svetila in tam med vsem tem si stal ti.
Tvoje tejlo je bilo videti tako snovno, učvrščeno,
in vendar valovito, živo, spojeno s šumo,
kot nihanje atomov, in na tleh je ležala, kot da počiva,
senca, s katero si pretental eno izmed sunc, tisto navidezno.
Glej, ti pa nimaš sence, si vzkliknil, začudeno, veselo,
seveda ne, ko pa je moje telo tako daleč, daleč onkraj.
Ne vem, kateri od naju je bil, ki je rekel: nič hudega,
počakal te bom. Ne vem več, kateri jaz.
In kaj se je potem zgodilo, da je glandalo naenkrat
počilo na dvoje, o ne, spet ti in jaz, izvzeta iz ednine,
stopil si naprej in me pustil tam, tvoja krila
so v mehki zemlji puščala mokro sled,
na kateri nama je na poti nazaj zdrsnilo.
Sonce je posušilo tvojo sled, zdaj je videti
kot brazgotina na pusti zemlji, posušilo je
tvojo podobo, tvoje besede: ne stopaj nikamor,
počakal te bom.
Toda nisem imela sence. Moral si iti naprej.